basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR SERTIFIKAAT/ NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2020

MPUMALANGA

PUNTE: 120

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 23 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER afdelings:

AFDELING A:	Leesbegrip	(30)
AFDELING B:	Opsomming	(10)
AFDELING C:	Taalstrukture en -konvensies	(40)
AFDELING D:	Letterkunde	(40)

2. Beantwoord AL die vrae.

3. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.

4. Trek 'n streep ná elke afdeling.

5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.

6. Laat 'n reël oop na elke antwoord.

7. Gee besondere aandag aan spelling en sinsbou.

8. Voorgestelde tydsindeling:

AFDELING A:	50 minute
AFDELING B:	20 minute
AFDELING C:	40 minute
AFDELING D:	40 minute

9. Skryf netjies en leesbaar.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A: LEESBEGRIP

VRAAG 1: ARTIKEL EN GRAFIESE TEKS

Lees die artikel (TEKS A) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS A

DIE LEWE VAN 'N BLOMMEVERKOPER

1 Dadija Israel, 'n blommeverkoper van Kaapstad, volg in haar ouers se voetspore. Haar ma het jare lank buite 'n winkelsentrum onder 'n boom met haar blomme gesit. Haar pa het oral in die Kaap, tot so ver as Upington, proteas en rose verkoop.

2 Dadija en haar broer het altyd saam met hul ouers gegaan. Toe haar ma siek word, moes Dadija op 15-jarige ouderdom skool verlaat om haar ma te help blomme verkoop. Eers wou sy graag haar skoolloopbaan voltooi en iets anders met haar lewe doen, maar nie nou meer nie. Vanjaar is dit al 16 jaar dat Dadija dit doen. Dit wys dat sy lief is vir blomme.

3 Sy is getroud en het drie kinders. Omdat haar man nie werk nie, is die blommegeld die gesin se enigste inkomste. Dis nie maklik om só jou geld te verdien nie, maar daar is nooit 'n dag wat sy leë hande huis toe gaan nie. Die minste wat sy al op 'n dag verdien het, was R100 en die meeste R3 000.

4 Dadija sit onder dieselfde boom as waar haar ma met haar blomme gesit het – al reën dit of al waai die wind. Sy sit van nege-uur in die oggend tot saans halfsewe onder die boom. Op belangrike dae soos Valentynsdag of Kersfees, kry sy toestemming om haar blomme in die sentrum te verkoop. Sy moet egter betaal om dit te mag doen.

5

Maandae en Dinsdae gaan haal sy vars blomme en pak dit vir die week. Sy kry die blomme van verskillende plekke af – proteas van Grabouw en lelies van 'n plaas naby Philippi. Party blomme kom van ver en word by die lughawe afgelaai waar sy dit dan kry.

6 Dadija ry met 'n stokou bakkie. Elke oggend sit sy die emmers uit, kry die mat reg, sit die blomme in die emmers, gooi water in en sorg dat alles mooi lyk. Saans pak sy alles weer op die bakkie en vat dit sentrum toe, waar sy dit oornag los tot die volgende dag.

7 Blommeverkopers moet hulle sake goed beplan, want blomme is duur. As die blomme doodgaan, moet hulle dit weggooi, maar steeds daarvoor betaal. Wanneer Dadija hieroor kla, vertel haar ma hoe húlle destyds gesukkel het. Hulle moes die blomme in die bosse op die berg gaan pluk en ver loop om dit te verkoop. Dan besef sy dat dit vandag eintlik makliker is om 'n blommeverkoper te wees as in haar ma se dae.

8 Dadija se hele familie verkoop blomme, maar elkeen werk vir homself of haarself. Die blommegeld help om vir party van die kinders se studies te betaal. Haar een neef is 'n rekenmeester en die ander een is 'n onderwyser – al hulle studies is met blommegeld betaal.

9 Dadija is 'n gelukkige blommeverkoper. Soms is haar lewe moeilik, maar sy verkies om positief te bly. Haar enigste begeerte is om vir haar kinders alles te gee wat hulle nodig het. Sy sê: "Ek sal nooit my plek onder dié boom opgee nie. Hierdie plek is vol herinneringe."

[Verwerk uit *Huisgenoot*, 8 Februarie 2019]

1.1 In watter stad verkoop Dadija blomme? (1)

1.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"Dadija Israel volg in haar ouers se voetspore" beteken dat (sy oral saam met haar ouers gegaan het/haar ouers vir haar 'n voorbeeld was). (1)

1.3 Dadija se ouers het blomme verkoop.

1.3.1 Waar het Dadija se ma blomme verkoop? (1)

1.3.2 Waar het Dadija se pa blomme verkoop? (1)

1.4 Dadija kon nie haar skoolloopbaan voltooi nie.

1.4.1 Hoe oud was sy toe sy skool moes verlaat? (1)

1.4.2 Hoekom moes sy skool verlaat? (1)

1.5 Hoe weet ons dat dit nie van die begin af Dadija se plan was om blomme te verkoop nie? Jy mag in jou antwoord aanhaal. (1)

1.6 Waarom kan ons sê dat Dadija haar gesin (haar man en kinders) se broodwinner *(breadwinner)* is? (1)

1.7 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.7) neer.

"... daar is nooit 'n dag wat sy leë hande huis toe gaan nie." (Reël 14)

Dit beteken dat sy ...

A elke dag geld verdien.
B van die blomme huis toe vat.
C elke dag al haar blomme verkoop.
D nooit 'n dag sonder blomme begin nie. (1)

1.8 Noem TWEE dinge wat dit soms vir Dadija moeilik maak om onder die boom te sit en blomme te verkoop. (2)

1.9 Waarom kan ons sê dat Dadija lang ure werk? (1)

1.10 Lees weer paragraaf 4.

Hoe weet ons dat Dadija seker maak dat sy elke geleentheid gebruik om sake te doen? (1)

1.11 Kies die inligting in KOLOM B wat by die plekke in KOLOM A pas. Skryf net die letter (A–E) langs die vraagnommers (1.11.1 tot 1.11.4) neer, bv. 1.11.5 F.

KOLOM A	**KOLOM B**
1.11.1 Grabouw	A Dadija het soms saam met haar pa hier blomme gaan haal.
1.11.2 Philippi	B Dadija laai haar blomme wat van ver af kom, hier op.
1.11.3 Die lughawe	C Dadija kry haar proteas van hier af.
1.11.4 Die winkelsentrum	D Gedurende die week los Dadija haar blomme oornag hier.
	E Dadija se lelies kom van 'n plaas hier naby af.

(4 x 1) (4)

1.12 Waarmee vervoer Dadija haar blomme? (1)

1.13 As die blomme doodgaan, moet Dadija dit weggooi, maar steeds daarvoor betaal. Dit beteken dat sy geld verloor.

Wat, dink jy, moet Dadija doen om te keer dat sy geld op hierdie manier verloor? (1)

1.14 "Wanneer Dadija hieroor kla, vertel haar ma hoe húlle destyds gesukkel het." (Reël 31)

Wat leer Dadija uit haar ma se moeilike lewe as blommeverkoper? (1)

1.15 Waarom kan ons sê dat Dadija van roetine hou? (1)

1.16 Blommeverkope het oor die jare gesorg dat die Israel-familie se kinders seker kon wees van 'n goeie toekoms.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

1.17 Lees weer paragraaf 9.

Watter goeie eienskap van Dadija kry jy in hierdie paragraaf wat jy sal onthou? (1)

1.18 Waarom is die boom waaronder Dadija sit en blomme verkoop vir haar so spesiaal? (1)

Kopiereg voorbehou

TEKS B

Bestudeer die grafiese teks hieronder en beantwoord die vrae.

HERWINNING IN DRIE STEDE IN SUID-AFRIKA

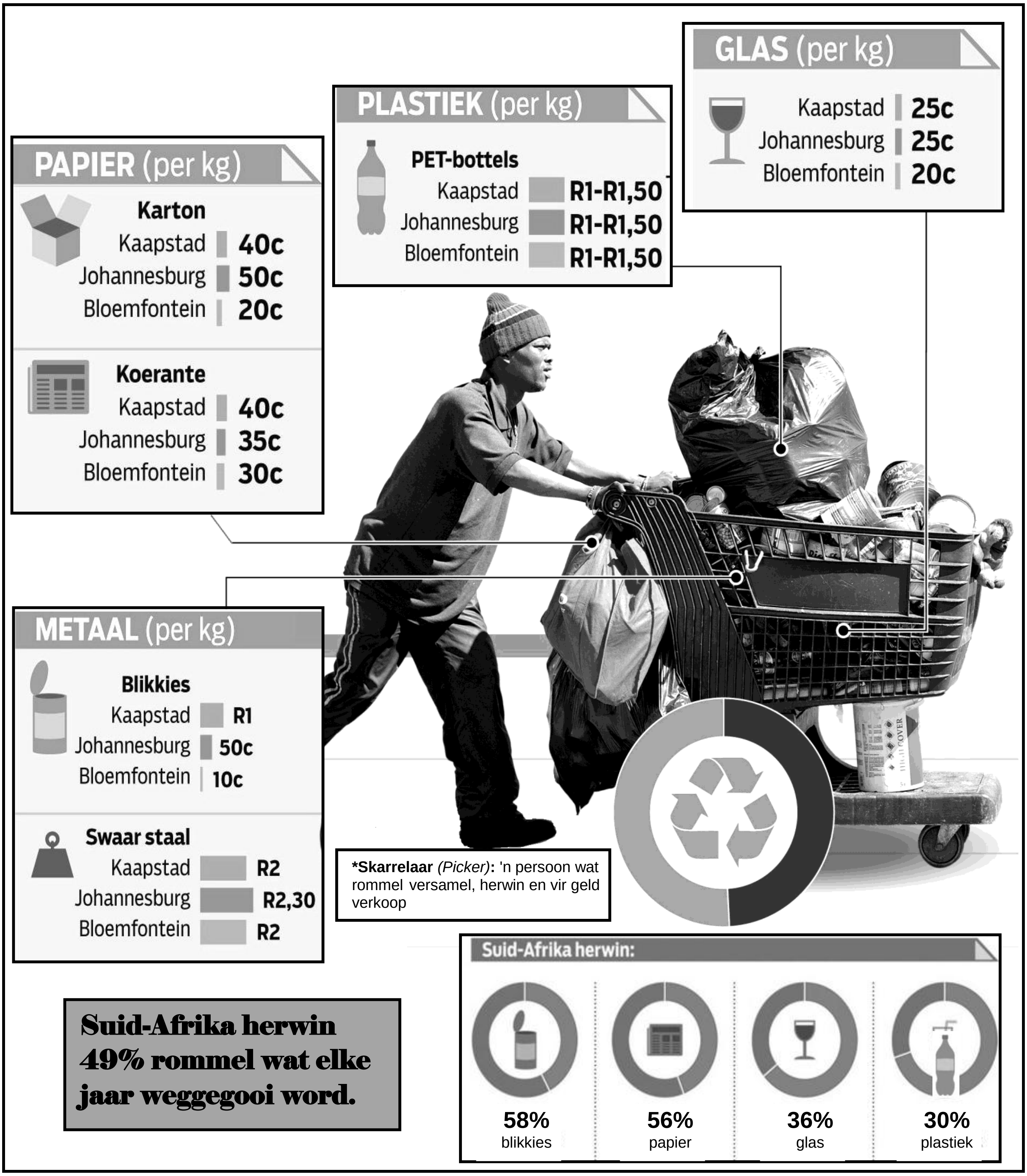

[Verwerk uit *Grafika24*]

1.19 In watter stad word *skarrelaars die meeste vir karton betaal? (1)

1.20 Watter produk word die minste in Suid-Afrika herwin? (1)

1.21 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die simbool stel (metaal/plastiek) voor. (1)

1.22 Vir watter produk word presies dieselfde in al drie die stede betaal? (1)

1.23 Waarom kan ons sê dat dit goed is om *skarrelaars in ons gemeenskappe te hê? (1)

1.24 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.24) neer.

Die herwinningsteken wys dat ...

A rommel minder gemaak moet word.
B baie rommel nie weer gebruik kan word nie.
C mense te veel dinge weggooi wat weer gebruik kan word.
D dinge wat mense weggooi, verwerk en weer gebruik kan word. (1)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING

VRAAG 2: DINGE OM TE ONTHOU AS 'N POFADDER IEMAND PIK

Pofadders kom oral in ons land voor. Jy gaan lees op die internet wat om te doen as 'n pofadder iemand pik.

- Som in SEWE VOLSINNE op **WAT JY MOET ONTHOU OM TE DOEN AS 'N POFADDER IEMAND PIK**.
- Skryf die volsinne PUNTSGEWYS en in jou EIE WOORDE neer.
- Nommer die volsinne van 1 tot 7.
- Jou opsomming mag nie langer as 60 woorde wees nie.
- Dui die KORREKTE getal woorde aan die einde van die opsomming aan.

TEKS C

Min mense weet presies wat om te doen as 'n pofadder iemand pik. Hier is wat jy moet of nie moet doen nie.

Jy moet die persoon kalmeer. 'n Mens skrik as 'n slang jou pik. Dan klop jou hart vinniger en die gif versprei ook vinniger.

As 'n pofadder die persoon aan die voet pik, sal die voet begin swel. Dis waarom jy die persoon se skoen gou moet uittrek. As die skoen begin druk, gaan dit seer wees.

Die wond sal bloei. Was dit mooi skoon met seep en water.

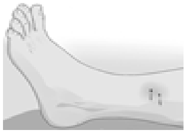

'n Stywe verband om die voet kan skade aanrig. Jy druk dan net al die gif op een plek vas. Verbind net die voet sodat dit nie kan beweeg nie.

Daar is mense wat sê jy moet die wond sny om die gif uit te suig. Moet dit nie doen nie. Die persoon kan infeksie kry.

Die persoon moet gemonitor word. Hy kan begin sukkel om asem te haal of selfs bewusteloos raak.

Probeer die persoon by 'n hospitaal kry. Dis baie selde dat iemand wat deur 'n pofadder gepik word, binne 24 uur sal sterf. Jy het dus genoeg tyd.

[Verwerk uit https://www.everydayhealth.com]

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3: ADVERTENSIE

Lees en bestudeer die advertensie (TEKS D) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS D

[Verwerk uit *Kuier*, 9 Januarie 2019]

3.1 Gee die INTENSIEWE VORM van "swart". (1)

3.2 Skryf die SIN hieronder oor.

Gebruik Plush.

Begin só: Jy moet ... (1)

3.3 Skryf EEN WOORD neer vir die woorde tussen hakies.

Dan sal jou kinders (elke oggend) met skoon skoene skool toe gaan. (1)

3.4 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.4) neer.

"Alle ma's wat Plush koop, is lief vir hulle kinders."

Met hierdie sin word ma's ...

A geoordeel.
B gekritiseer.
C gefrustreer.
D gestereotipeer. (1)

3.5 "Plush laat kinders **skitter**."

3.5.1 Die LETTERLIKE betekenis van "skitter" is dat die kinders se skoene (blink/duur) is. (1)

3.5.2 Die FIGUURLIKE betekenis van "skitter" is dat die kinders (die skoonste in die skool is/goed in hulle skoolwerk doen). (1)

3.6 Vul die korrekte VERSAMELNAAM *(collective noun)* in.

Plush laat jou ou (...) skoene nuut lyk. (1)

3.7 Watter EEN woord in die advertensie hou verband met die **klomp** produkte wat **langs mekaar** in die advertensie verskyn? (1)

3.8 Gee die korrekte VORM van die woord tussen hakies.

Die (maklik) manier om nog inligting oor Plush te kry, is om of te gebruik. (1)

3.9 Hoe weet jy dat dit vir die kinders lekker is om skool toe te gaan? (1)
[10]

VRAAG 4: STROKIESPRENT

Bestudeer die spotprent (TEKS E) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS E

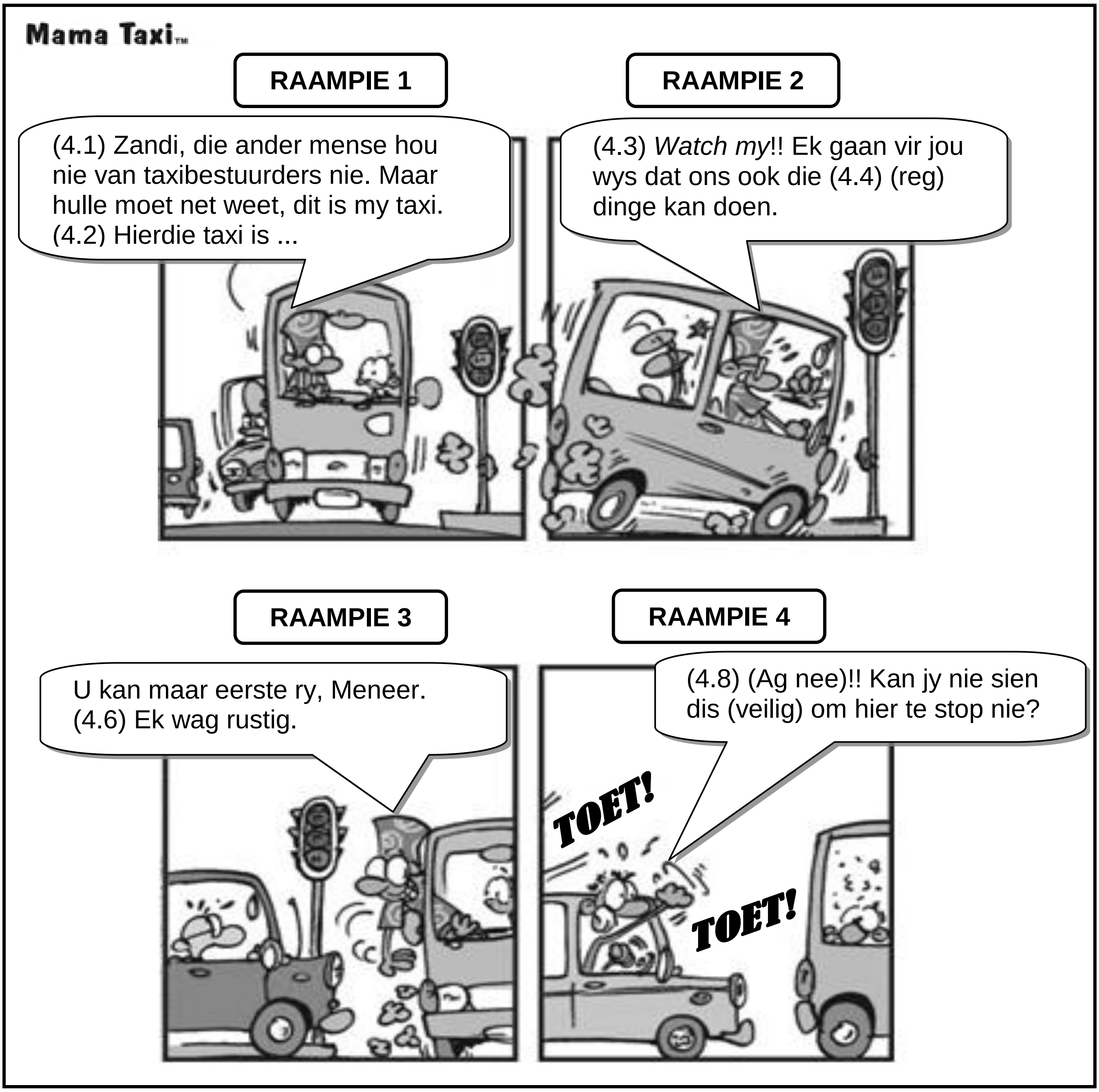

[Verwerk uit mamataxi.blogspot.com]

LET WEL: In hierdie strokiesprent is die taxibestuurder se naam Mavis en haar passasier se naam is Zandi.

4.1 Skryf die sin oor in die INDIREKTE REDE.

Mavis sê vir Zandi: "Die ander mense hou nie van taxibestuurders nie."

Begin só: Mavis sê vir Zandi dat ... (1)

4.2 Vul die korrekte VOORNAAMWOORD in.

Dit is <u>my</u> taxi. Hierdie taxi is ... (1)

4.3 Gee die korrekte AFRIKAANS vir "*Watch my*!" (1)

4.4 Gee die korrekte VORM van die woord tussen hakies.

Ek gaan vir jou wys dat ons ook die (reg) dinge kan doen. (1)

4.5 In RAAMPIE 2 staan die taxi skeef en daar trek stofwolke en rook.

Wat kan ons hieruit aflei? (1)

4.6 Skryf die sin oor in die TOEKOMENDE TYD.

Ek wag rustig. (1)

4.7 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.7) neer.

As Mavis in RAAMPIE 3 vir die motorbestuurder wys om eerste te ry, probeer sy wys dat sy ...

A 'n pap wiel het.
B iemand wil oplaai.
C goeie maniere het.
D die padreëls nakom. (1)

4.8 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"Ag nee!!" in RAAMPIE 4 sê dat die man (bly/kwaad) is. (1)

4.9 Gee die ANTONIEM van die woord tussen hakies.

Kan jy nie sien dis (veilig) om hier te stop nie? (1)

4.10 Vul die KORREKTE antwoord in.

Die leesteken na "TOET!" (RAAMPIE 4), wat sê dat dit 'n harde geluid is, noem ons 'n ... (1)

[10]

VRAAG 5: LEESTEKS EN PRENT

5.1 Lees die teks (TEKS F) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS F

VAN SAKKIEPAKKER TOT PROKUREUR

Nicole Meyer was vyftien (5.1.1) (...) oud toe sy as sakkiepakker by 'n winkel begin werk het. Sy moes werk (5.1.2) (om te help die gesin). (5.1.3) Nicole werk elke naweek.

(5.1.4) (a) Na matriek het Nicole aan die Universiteit van kaapstad studeer. (5.1.4) (b) Sy wou die prokureur word. In die (5.1.5) (twee) semester het sy 'n paar vakke gedruip en haar beurs verloor. (5.1.6) Sy het voltyds by Pick n Pay gaan werk. Daar was nie geld om verder te studeer nie.

Nicole (5.1.7) (was) eers 'n kassier en later 'n bestuurder. Uiteindelik het sy in die (5.1.8) regsafdeling gewerk. (5.1.9) Nicole het deeltyds regte deur UNISA studeer.

(5.1.10) Dit was maklik om te werk en te studeer. Gelukkig het Nicole se (5.1.11) (pa) en haar man haar baie ondersteun.

Na 10 jaar van studie het Nicole in 2017 haar (5.1.12) (graad/graat) verwerf. (5.1.13) Vandag werk sy by 'n regsfirma.

[Verwerk uit *Kuier*, 20 Februarie 2019]

5.1.1 Vul die KORREKTE woord in.

Nicole Meyer was vyftien ... oud toe sy as sakkiepakker by 'n winkel begin werk het. (1)

5.1.2 Skryf die gedeelte tussen hakies KORREK oor.

Sy moes werk (om te help die gesin). (1)

5.1.3 Skryf die sin in die VERLEDE TYD oor.

Nicole werk elke naweek. (1)

5.1.4 VERBETER die fout in elk van die sinne hieronder. Skryf die HELE sin uit.

(a) Na matriek het Nicole aan die Universiteit van kaapstad studeer. (1)

(b) Sy wou die prokureur word. (1)

5.1.5 Gee die KORREKTE vorm van die woord tussen hakies.

In die (twee) semester het sy 'n paar vakke gedruip en haar beurs verloor. (1)

5.1.6 VERBIND die sinne met die woord tussen hakies.

Sy het voltyds by Pick n Pay gaan werk. Daar was nie geld om verder te studeer nie. (omdat) (1)

5.1.7 Gebruik die woord "was" in 'n sin sodat dit 'n ANDER BETEKENIS het as in die sin hieronder.

Nicole **was** eers 'n kassier en later 'n bestuurder. (1)

5.1.8 Verdeel die woord "regsafdeling" in LETTERGREPE. (1)

5.1.9 Skryf die ONDERWERP in die sin hieronder neer.

Nicole het deeltyds regte deur UNISA studeer. (1)

5.1.10 Skryf die sin in die ONTKENNENDE VORM oor.

Dit was maklik om te werk en te studeer. (1)

5.1.11 Gee die TEENOORGESTELDE GESLAG van die woord tussen hakies.

Gelukkig het haar (pa) en haar man haar baie ondersteun. (1)

5.1.12 Kies die korrekte WOORD uit dié tussen hakies.

Na 10 jaar van studie het Nicole in 2017 haar (graad/graat) verwerf. (1)

5.1.13 Skryf die SIN oor.

Vandag werk sy by 'n regsfirma.

Begin só: Sy ... (1)

5.2 Bestudeer die teks (TEKS G) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS G

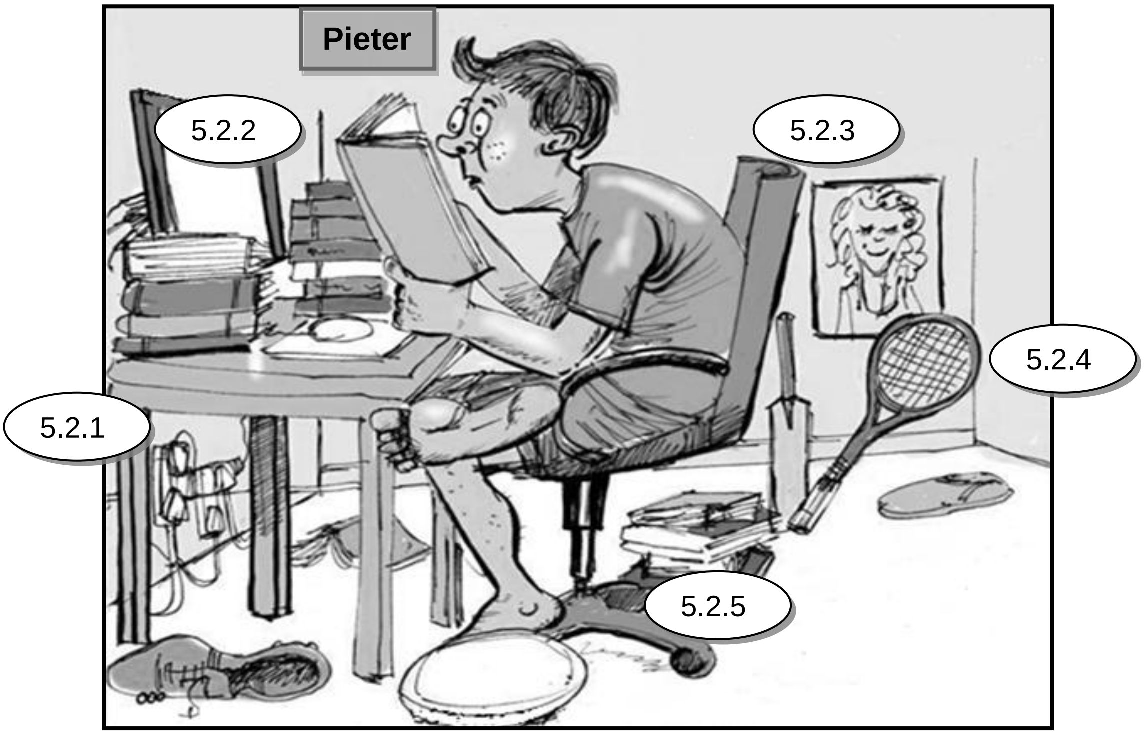

[Verwerk uit *Volksblad,*12 Desember 2016]

5.2.1 Gee die VERKLEINWOORD vir die woord tussen hakies.

Daar is baie boeke op Pieter se klein (tafel). (1)

5.2.2 Kies die korrekte VOORSETSEL uit dié tussen hakies.

Pieter konsentreer hard (op/aan) die storie wat hy lees. (1)

5.2.3 Kies die korrekte VOORNAAMWOORD uit dié tussen hakies.

Dit is 'n gemaklike stoel (waarop/op wat) Pieter sit. (1)

5.2.4 Gee die korrekte SAMESTELLING van die woorde uit dié tussen hakies.

Pieter se (tennis+raket) staan teen die muur. (1)

5.2.5 Gee EEN WOORD vir die woorde tussen hakies.

Pieter hou van (rugby, krieket en tennis). (1)

5.2.6 Gee die SINONIEM van die woord tussen hakies.

Pieter doen goed op skool, want hy is (intelligent). (1)
[20]

TOTAAL AFDELING C: 40

AFDELING D: LETTERKUNDE

Beantwoord SLEGS die vraag oor die kortverhale/drama wat jy behandel het, dit wil sê VRAAG 6 OF VRAAG 7.

VRAAG 6*: BLADSAK* – Lucas Malan

VERHAAL A: "STOKVEL OP 'N PLAAS" (20) **EN** VERHAAL B: "TOM" (20)

OF

VRAAG 7: *PERDEKRAG* – Cecilia du Toit

VRAAG 6*: BLADSAK* – Lucas Malan

Beantwoord die vrae oor AL TWEE verhale.

VERHAAL A: "STOKVEL OP 'N PLAAS" – Justice L Makete

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS H

Die eenvoudige maar stewige grasdakhuis met sy rooi, gebakte bakstene en die groot lapa is in die week netjies oorgedoen. Die oop en vriendelike lapa herinner ons aan die lapahuis van Malelane, Skukuza en Lapalala.

Die kinders skarrel soos hoenders toe MaDlamini die mapai's van hulle af wegtrek. "Vukani Bantwana!" skree sy luidkeels. Elkeen moet woel, want hierdie is 'n buitengewone dag. Almal moet 'n handjie iewers bysit.

Baba Dlamini is al besig met die slagding. Dis 'n spekvet Dorper afkomstig van die aangrensende plaas. Die goed is deesdae ontsettend duur, mompel hy soos hy sy okapi in sy sak steek. Sy enigste lewende broer, Lwandi wat op die myne in Stilfontein werksaam is, is dié naweek tuis om die verrigtinge by te woon.

Hy wat Lwandi is, is besig om die ingewande skoon te maak. Die vuurtjie knetter al so heerlik by die kookplek. Dis boekenhout daardie, merk Baba Dlamini op, lekker sterk, gloeiende kole.

6.1 Wat is die naam van die plaas waar die stokvel gehou word? (1)

6.2 Die Dlamini's het gesorg vir die kos.

Wie moes seker maak dat die sorghumbier lekker gebrou het? (1)

6.3 Baie mense het plaas toe geloop.

Noem nog TWEE maniere waarop mense by die stokvel opgedaag het. (2)

6.4 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.4) neer.

Daar was orde by die formele deel van die stokvel. Dit lei ons af uit die ...

A dominee wat hardop gebid het.
B lede wat elkeen R20 betaal het.
C byeenkoms wat stiptelik om twaalfuur begin het.
D lede wat vrolik geantwoord het as hul name gelees is. (1)

6.5 Thabiso, die tesourier, het nie nodig gehad om versigtig te wees met die ledegeld waarvoor hy verantwoordelik was nie.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

6.6 Waaruit kon MaDlamini aflei dat die stokvelgaste haar kos geniet het. (1)

6.7 Maraikie was nie lid van die stokvel nie en sy moes betaal as sy wou eet of drink. Sy het gedink die lede was geldgierig.

As jy 'n lid was, wat sou jy vir haar hierop geantwoord het? (1)

6.8 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.

- Die register is geneem.
- Die ledegeld is ingevorder.
- Die versamelde geld is oorhandig.
- Die dominee het die vergadering met gebed geopen. (4)

6.9 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die stokvelgeld was vir baie lede (ekstra/die enigste) geld om die hele gesin deur die maand te help. (1)

6.10 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Teen twee-uur die middag het die mokiti gewoonlik sy (hoogtepunt/ laagtepunt) bereik. (1)

6.11 Voltooi die volgende sin deur woorde in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommers (6.11.1 en 6.11.2) en die ontbrekende woorde neer.

rustig;	hartseer;	vrolik

Terwyl die meeste mense by die stokvel (6.11.1) ... was, het die ou mense (6.11.2) ... in die strooihuisie gesit. (2)

6.12 Waarom sou "Verkeerde dade word gestraf" 'n goeie titel vir die laaste deel van hierdie verhaal wees? (1)

6.13 Waarom kan 'n mens sê dat Mandevu iemand was op wie die Dlamini's kon staatmaak? (1)

6.14 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.14) neer.

Hierdie verhaal word op 'n ... manier vertel.

A ernstige
B vreemde
C hartseer
D grappige (1)

6.15 Waarom sou jy, as jy MaDlamini of Sipho was, daardie Saterdagaand met 'n lekker hart kon gaan slaap het? (1)

EN

VERHAAL B: "TOM"– Jeanne Goosen

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS I

> "Die donkie sal hom self betaal," sê my broertjie. "En ek sal wel iewers 'n ekstra werkie kry."
>
> Hy streel die donkie se kop liefderyk. "Kyk net hoe het hulle hom mishandel." Hy wys na die skaafplekke op die dier se blaaie. My broertjie sê dit asof dit my skuld is.
>
> Ek gaan sit op die klip voor die kombuisdeur en voel lus om te huil. Wat de hel gaan ons met die donkie doen? Al daardie geld en dit is nog maar vroeg in die maand.
>
> Die donkie staan botstil. Hy kyk stip en intens na my. Dit lyk asof hy my verwyt.

6.16 Hoeveel het die broertjie vir die donkie en die karretjie betaal? (1)

6.17 Waarom het die verteller se broertjie die donkie gekoop? (1)

6.18 Noem TWEE dinge wat die verteller kon doen met die geld wat die broertjie op die donkie bestee het. (2)

6.19 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.19) neer.

As die broertjie sê die "donkie sal hom self betaal," bedoel hy eintlik dat hulle die donkie ...

A later kon verkoop.
B gaan laat swaar dra.
C sal laat werk en só geld maak.
D sal afbetaal met die geld waarvoor die broertjie gaan werk. (1)

6.20 Die koop van die donkie was die eerste keer dat die verteller nie tevrede was met die broertjie se optrede nie.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

6.21 Wat was die eerste teken dat die verteller se hart besig was om vir Tom sag te word? (1)

6.22 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.

- Die broertjie het voorgestel waar Tom kon wei.
- Die verteller het gesien hoe lief die donkie klaar vir die broertjie was.
- Die broertjie het aangebied om skoon te maak waar Tom gemors het.
- Die verteller was moedeloos toe hy/sy sien wat die broertjie gekoop het. (4)

6.23 Wat was die eerste fout wat die verteller se broertjie in hierdie hele proses begaan het? (1)

6.24 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Dit is baie duidelik in die verhaal dat die (broertjie/verteller) die planmaker in die huis is. (1)

6.25 Voltooi die volgende sinne deur woorde in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommers (6.25.1 en 6.25.2) en die ontbrekende woorde neer.

verniel;	geniet;	omhein

Die verteller was bang dat Tom die groentetuin sou (6.25.1) ... Die broertjie het gedink hulle sou Tom kon hou as hulle net die groentetuin kon (6.25.2) ... (2)

6.26 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

As die broertjie sê dit was "love at first fright", verwys hy na die (donkie/verteller) wat geskrik het. (1)

6.27 Waarom is dit reg dat die broertjie vir sy donkie 'n naam gegee het en hom nie sommer net "Donkie" genoem het nie? (1)

6.28 Waarom is die broertjie reg as hy sê hy is nie altyd "stupid" nie? (1)

6.29 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.29) neer.

Die tema van hierdie verhaal is ...

A armoede.
B winskopies.
C dieremishandeling.
D die liefde tussen mens en dier. (1)

6.30 Waarom voel ons aan die einde van die verhaal bly? (1)
[40]

OF

VRAAG 7: *PERDEKRAG* – Cecilia du Toit

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS J

BINKI:	Ek ... ek doen nou soort van matriek.
LUCKY:	Soort van? In watter soort van skool doen 'n mens soort van matriek?
BINKI:	Ek gaan nie juis skool toe nie.
LUCKY:	*(Verbaas.)* Hallou?
BINKI:	Ek doen matriek deur korrespondensie.
LUCKY:	Oukei. Jy doen matriek op die never-never. By die huis?
BINKI:	E ... nee. Ek bly hier by tannie Wilma en dan doen ek die skoolwerk saans.
LUCKY:	Jy bly hier by die simpel sirkus? Is julle dan familie? *(Binki skud haar kop.)* Het jy dan nie 'n huis nie?
BINKI:	Natuurlik het ek.
LUCKY:	Maar jy bly hier? Bring jou mense jou nie ook hiernatoe in hulle four-by-four nie?

7.1 Binki is 'n afkorting vir haar regte naam.

7.1.1 Wat was Binki se regte naam? (1)

7.1.2 Na wie is Binki vernoem? (1)

7.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"Ek ... ek doen nou soort van matriek." (Reël 1)

Dit beteken dat Binki (nie seker was of sy al in matriek is nie/probeer verduidelik dat sy nie in 'n gewone skool is nie). (1)

7.3 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.3) neer.

(Verbaas) in reël 4: Hierdie woord is skuinsgedruk en tussen hakies, want dit …

A wys vir die gehoor hoe hulle moet optree.
B maak die gesprek tussen die karakters interessant.
C wys hoe die karakter op daardie oomblik moet optree.
D beklemtoon dat Binki nie soos 'n gewone kind grootword nie. (1)

7.4 Noem TWEE traumatiese dinge wat met Binki gebeur het voordat sy by Wilma op die plaas gaan bly het. (2)

7.5 "Ek doen matriek deur korrespondensie." (Reël 5)

Waarom pas hierdie manier van skoolgaan by Binki se situasie? (1)

7.6 "Jy bly hier by die simpel sirkus?" (Reël 8)

7.6.1 Van watter plek praat Lucky? (1)

7.6.2 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.6.2) neer.

Wanneer Lucky van die "simpel sirkus" praat, weet ons dat ...

A die plek vir hom deurmekaar was.
B die perde nie goed versorg was nie.
C dit 'n plek was waar hy nie graag wou wees nie.
D die perde se vertonings nie vir hom mooi was nie. (1)

7.7 Lees reël 8–12.

Wat het Lucky in hierdie reëls gesê wat Binki hartseer kon laat voel? (1)

7.8 Voltooi die volgende sinne deur die KORREKTE woorde uit die drama te gebruik. Skryf net die vraagnommers (7.8.1–7.8.4) en die woorde neer.

7.8.1 Binki se ma is 'n ... (haar tipe werk). (1)

7.8.2 Binki se pa was nie deel van haar lewe nie, want hy het in ... (watter land) gebly. (1)

7.8.3 Binki se hondjie se naam was ... (1)

7.8.4 Toe Lucky by Wilma aangekom het, was dit sy werk om die ... (plek waar die perde gebly het) skoon te maak. (1)

7.9 Lucky het net soveel vir diere omgegee as Binki.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

7.10 "Bring jou mense jou nie ook hiernatoe in hulle four-by-four nie?" (Reël 12–13)

Wat kan ons aflei uit die feit dat Lucky dink dat Binki se mense 'n "four-by-four" het? (1)

7.11 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Dit was vir Binki (moeiliker/makliker) om vir Wilma op haar naam te noem as om vir haar ma Sabrina te sê. (1)

7.12 Aan die begin van die drama het Lucky lelik met Binki gepraat en haar gespot. Sy het nie teruggepraat nie. Wat sê dit van Binki se karakter? (1)

7.13 Hoekom, dink jy, kan ons sê dat Wilma 'n positiewe rol in Binki se lewe gespeel het? (1)

7.14 Waarom was dit goed vir Binki dat Lucky aangehou het om vrae oor haar lewe te vra? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS K

LUCKY: Hel, ek is jammer. Ek wou nie jou klere skeur nie. *(Hy druk die mou lomp teen haar arm terug asof hy dit weer kan aanlas. Hy kyk geskok na die growwe littekens op haar arm.)*
Wat's daai? Hei? Wat het met jou gebeur?
(Binki vlug Kaizer se stal blindelings binne.)
Ag nee, moenie huil nie. Ek het jou mos nie seergemaak nie. Kyk, dis net die mou wat af is. Hou op huil, asseblief.
(Lucky loer bang huis toe.) Wilma gaan my ophel. Ek kan nie weer in die moeilikheid kom nie. Die prokureur gaan my vrek maak. Regtig, ek gaan bars. Asseblief, kom uit daar.
(Binki besef met 'n skok sy is te naby aan Kaizer en kom uit sy stal. Lucky probeer vir haar die bloes se mou aangee, maar sy vat dit nie.)
Wil jy dit nie aantrek nie – of – *(Hy wys lomp na haar arm.)*

7.15 Lucky en Binki het oor Binki se selfoon gestoei en toe skeur hy haar klere. (Reël 1)

7.15.1 Hoekom het hulle oor Binki se selfoon gestoei? (1)

7.15.2 Hoekom was dit nie reg van Lucky om Sabrina se kontaknaam op Binki se selfoon te verander nie? (1)

7.16 Waarom het Binki altyd bloese met lang moue gedra? (1)

7.17 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

(Binki vlug Kaizer se stal blindelings binne.) (Reël 5)

Uit hierdie optrede van Binki kan ons aflei dat sy so vinnig van Lucky af wou wegkom dat sy van haar (vrees/respek) vir die perde vergeet het. (1)

7.18 Lucky het nie vir Binki seergemaak nie. Hoekom het sy dan gehuil? (1)

7.19 Voltooi die volgende sinne deur woorde in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommers (7.19.1 en 7.19.2) en die ontbrekende woorde neer.

leer perdry;	mooi met Binki praat;	gemeenskapsdiens doen

"Ek kan nie weer in die moeilikheid kom nie." (Reël 8 en 9)

Lucky was bang hy kom by mevrou Bekker in die moeilikheid, want sy is die een wat gesê het hy moes (7.19.1) ... Hy was bang hy kom by Wilma in die moeilikheid, want sy was die een wat gesê het hy moes (7.19.2) ... (2)

7.20 Wat het Lucky in sy eie lewe gehad wat Binki in haar lewe gemis het? (1)

7.21 Waarom was Binki so ontsteld oor die nuwe man in haar ma se lewe? (1)

7.22 Binki weet die verskonings dat haar ma hard werk en te besig is om haar te sien, is ONWAAR. Motiveer hierdie stelling. (1)

7.23 *(Lucky probeer vir haar die bloes se mou aangee,* ***maar sy vat dit nie****.)* (Reël 11 en 12)

7.23.1 Hoe het jy gedink dat Binki hier sou optree? (1)

7.23.2 Ná hierdie voorval het Binki anders opgetree. Noem TWEE dinge wat sy hierna anders gedoen het. (2)

7.24 Dink aan Binki en haar ma se verhouding.

Waarom kan ons sê dat daar in die werklike lewe ma's soos Binki se ma is? (1)

7.25 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

In die slottoneel van hierdie drama hardloop hulle saam met die perde in 'n kring. Dit wys vir ons dat hulle (mekaar en hulself aanvaar/saam met die perde oefen). (1)

7.26 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.

- Lucky het vir Kaizer water gegee.
- Binki se ma het haar by Wilma afgelaai.
- Binki het besluit om nie meer weg te kruip nie.
- Lucky het op Wilma se plaas aangekom om sy gemeenskapsdiens te doen. (4)

7.27 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.27) neer.

'n Les wat Lucky én Binki geleer het, is dat ...

A baie geld jou lewe maklik maak.
B vriende 'n mens soms seermaak.
C niemand se lewe sonder probleme is nie.
D ouers altyd weet wat die beste vir hulle kinders is. (1)

[40]

TOTAAL AFDELING D: 40
GROOTTOTAAL: 120

Kopiereg voorbehou